

kül

- 50 -

1983.05.13.

sk0065 4 800 mtik1069

tartalomjegyzék 3. sk0062-sk0065-ig

1983. május 13. /mti/

sk0062 honecker - „zöldek,, - levélváltás
sk0063 tartalomjegyzék 1.
sk0064 tartalomjegyzék 2.
sk0065 tartalomjegyzék 3.

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében

főszerkesztő: köves tibor
szerkesztették: flesch istván
heltai andrás
márkus gyula
éliás béla
pirityi sándor

- v é g e -

pi/th

21.21 130583 0563

Nm

-.-

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

600101X

Külföldi hírek

budapest, 1983. május 14.

kül

s z o m b a t

sk0001 4 230 mtik1003

willy brandt kohl moszkvai utjáról

bonn, 1983. május 14. /mti/ - az ellenzéki német szociáldemokrata párt - függetlenül a pártpolitikai ellentétektől - üdvözli helmut kohl nyugatnémet kancellár július elejére tervezett moszkvai látogatását - jelentette ki willy brandt, az spd elnöke a westfa:lische rundschau szombati számában megjelent interjújában.

az nszk-nak nemzeti érdeke, hogy a másik német államhoz és a szovjetunióhoz fűződő viszonya, amennyire csak lehet, rendezett legyen, - mondta brandt, rögtön hozzátéve azt az aggodalmát, hogy a jelenlegi nyugatnémet kormánykoalíció belüli ellentétek miatt ez a cél aligha valósítható meg a kívánt mértékben.

az amerikai közép-hatótávolságu fegyverek esetleges nszk-beli telepítésével kapcsolatban az spd vezetője pártjának „fokozódóan kritikus,, megítélését helyezte kilátásba. november 2-i, rendkívüli kongresszusunkon valami olyasmit fogunk az asztalra tenni, ami bírálni fogja az amerikai politika bizonyos elemeit, de konstruktív magatartást jelent majd a nato-val szemben, - jelezte brandt.

az spd elnöke végezetül közölte, hogy pártja olyan javaslatokat is ki akar dolgozni, amelyek célja a kelet-nyugati tárgyalások folytatásának elősegítése.

fkj/so fn

06.12 140583 1251

Fj

-.-

sk0002 4 230 mtik1004

tippeljen száraz időre!!!!...

London, 1983. május 13. /ap/ - immár 27-ik napja minden nap esik az eső Londonban, s a brit főváros lakói már el sem merik tenni az esernyőt. a nem éppen örvendetes tény azonban újabb alkalmat ad az angoloknak arra, hogy hódoljanak kedvenc szenvedélyüknek - a fogadásnak. az egyik fogadóirodában például 5:1-hez eséllyel lehet fogadni arra, mikor lesz az első „teljesen esőmentes”, két egymást követő nap. tippelni lehet arra is, vajon a választások napján - azaz június 9-én - lesz-e eső, vagy sem. a fogadóiroda pillanatnyi véleménye szerint az esős idő esélye 4:5-höz. bár a szigetországban sok minden lehetséges, a havazás azért nem valószínű; az esetleges hóesésre 500:1 arányban fogadnak el tippeket.

tu hf fn

06.15 140583 0767

--

sk0003 4 230 mtik1007

tanaka

tókió, 1983. május 14. /mti/ - ismét az érdeklődés középpontjában áll Japánban a maratoni tanaka-per. a volt kormányfőt azzal vádolják, hogy a Lockheed amerikai repülőgépgyártótól miniszterelnöksége idején 500 millió Jén megvesztegetési pénzt fogadott el, s ennek fejében elősegítette a gyár szigetországi eladásait. míg a vád képviselői tanaka kakuei számára öt évi börtönt, s ugyancsak 500 milliós pénzbüntetést követeltek, a védelem mostani érvelése szerint az egykori miniszterelnök ártatlan: „soha nem kapott pénzt a Lockheed repülőgépgyártótól, s egyébként sem lett volna hatásköre a honi magánvásárlások ösztönzésére... a botránnyal némelyek - ugymond - csupán azt a célt követték, hogy véget vessenek tanaka politikai pályafutásának.

támogatónak súlyát jelzi, hogy Gotoda Maszaharu, a kabinet főtitkára a védelem állásfoglalásával egyidőben közvetve szintén tanaka ártatlansága mellett kardoskodott. emiatt az ellenzék Szombaton élesen támadta Gotodát, megengedhetetlennek nevezve, hogy a kormány beavatkozik a perbe.

pl/hn fn

07.03 140583 1071

Fi

--

sk0004 4 230 mtik1008

portugália - új párt?

király Ferenc, az mti tudósítója jelenti:

Madrid, 1983. május 14. /mti/ - „felszíni látszategység, amely ellentéteket takar... - így jellemzi a portugál kommunista párt politikai bizottságának nyilatkozata a szocialisták és a szociáldemokraták hét elején megkezdett kormányalakítási tárgyalásait.

az általános választáson legtöbb szavazatot kapott két párt, a szocialista /ps/, valamint a szociáldemokrata /psd/ párt vezetője péntek este több mint háromórás megbeszélés után nyilatkozott a koalíció kilátásairól. Mario Soares, a ps főtitkára szerint „összinte véleménycserét folytattak, de a megegyezés még távoli... Carlos Mota Pinto, a szociáldemokraták vezére pedig kijelentette, hogy a politikai, gazdasági problémák széles körét tekintették át, s még közelíteni kell az álláspontokat...

mindkét pártvezér cáfolta azokat a lapértékesítéseket, amelyek szerint az új kormány engedélyezi majd az eurorakéták telepítését Portugáliában. mint hangsúlyozták, „az értesülésnek nincs logikája sem a NATO általános érdekei, sem az ország védelme szempontjából...”

Lisszabonban pénteken a koalíciós tárgyalásokról elterelte a figyelmet Ramalho Eanes államelnök nyilatkozata, amelyben „valószínűvé tette, egy új politikai párt megalakulását. az elnök szerint a jelenlegi pártok nem tudnak megfelelő választ adni az ország problémáira.

a helyzet ismerői ezt úgy értelmezik, hogy napirendre tűzték egy centrista párt megalakításának tervét.

ky/gi fn

07.27 140583 1518

Fi

--

sk0005 4 230 mtik1009

etna - robbantás

catania, 1983. május 14. /afp/reuter/upi/ - robbantást hajtottak végre szombat hajnalban a szakemberek a szicíliai etna tüzhányó oldalában, és úgy tűnik, hogy ezzel sikerült elterelni a láva útját a lakott településektől. a robbantás következtében - amelyhez 500 kilogramm robbanóanyagot használtak fel - három méter széles és 15 méter hosszú terelőgát keletkezett. a detonációt eredetileg péntek estére időzítették, de technikai okok miatt néhány órával el kellett halasztani. a szakemberek szerint ugyanakkor néhány nap múlva derül ki véglegesen, hogy a láva valóban kitart-e a számára kijelölt új útvonalon, az e célra létrehozott mesterséges csatornában.

az etna belsőjéből feltörő láva március 28 óta szüntelenül ömlik, és veszélyezteti a környező falvak, nicolosi, belpasso és ragalna lakosságát. a láva, amely a hegy délkeleti lejtőjén haladt lefelé, óránként 5-20 métert tett meg. a veszély elhárítása érdekében határozták el, hogy - a gyakorlatban először - a robbantás módszerével próbálják eltéríteni a lávafolyam irányát. a 4,9 millió dollárnak megfelelő költségű terv megvalósításához április 29-én fogtak hozzá, magát a robbantást rolf lennart abersten svéd szakember tervezte meg.

a tervnek számos ellenzője is volt. az utóbbi napokban heves viták előzték meg az akciót, bár a jelek szerint a lakosság teljes mértékben támogatta az elképzelést.

gf fn

07.30 140583 1422

Fi

--

sk0006 4 230 mtik1010

brit pártvezérek nyilatkozatai

aczell endre, az mti tudósítója jelenti:

london, 1983. május 14. /mti/ - a választási kampányt folytató brit pártvezérek pénteken este valamennyien mikrofon elé álltak, hogy hiteiket a maguk igazáról meggyőzzék.

margaret thatcher miniszterelnök, a konzervatív párt vezére a skóciai perth-ben, pártja ottani tagozatának kongresszusán mindenekelőtt „a marxizmus fellegeinek elűzését”, kérte a választóktól, jelezve, hogy a június 9-i hadjáratban a toryknak az ellenzék „baloldalisága”, lesz a fő téma, az a „marxizmus”, amelyet egyébként a munkáspárt nem vállal.

a kormányfő, ugyancsak egy választási jelszóból adva izelítőt, leszögezte, hogy négyéves hatalomgyakorlása alatt nagy-britannia „visszanyerte önbizalmát és önbecsülését”,.

mindezzel szemben michael foot, a munkáspárt vezére egy carmartheini nagygyűlésen azt mondta: a konzervatívok újabb négyéves mandátuma, eddigi „sikereik”, meghosszabbítása nagy-britannia ipari nagyhatalomként élvezett státusának a vége lesz. szerinte 1979. és 1983. között az ország „majdnem elképzelhetetlen károkat”, szenvedett, ám a munkáspárt most esélyt kínál a választóknak ezek jóvátételére.

végül david steel, a szociáldemokrata-liberális kampányt vezető liberális pártvezér egy „megosztott nemzet gyógyítására”, tett ígéretet. azt mondta, hogy a két középpárt „nem ül senkinek a zsebében”, azaz anyagilag sem a tőkéstől nem függ, mint a konzervatívok, sem a szakszervezetektől, mint a munkáspárt. ebből kiindulva hangot adott annak a nézetének, hogy csak e két párt „indítványoz szabadon olyan elképzeléseket, amelyek alkalmasak a megosztott nemzet gyógyítására és a népnek, mint egésznek az érdekképviselésére”,.

ae/hn fn

07.41 140583 1754

Fi

--

SK0007 4 300 mtik1011

kinai belpolitika

peking, 1983. május 14. /mti/ - a megbízható kínai értesüléseiről ismert hongkongi baloldali lap, a ta kung pao heti angol nyelvű kiadása is megerősíti: kína új államelnöke valószínűleg li hszen-nien lesz, míg teng hsiao-ping az ismét életre hívott állami katonai bizottság /központi katonai bizottság/ elnöke is lehet, holott neve nem szerepel az új összetételű kínai parlament képviselőinek e héten nyilvánosságra hozott névsorában.

sokan figyelemre méltónak találták, hogy a kínai sajtó az utóbbi időben /fényképeken/ gyakran szerepeltette li hszen-nient, „a háborús idők ragyogó tábornokát és a békeidők rátermett pénzügyminiszterét,,.

a ta kung pao megállapítja, hogy a 6. országos népi gyűlés június 6-án nyíló első ülészakánának tekintélyes részét vezető tisztségviselők megválasztása tölti majd ki. kevés változás várható a kormányban /az államtanácsban/. csao ce-jangot 1980-ban nevezték ki miniszterelnöknek, a jelenlegi miniszterek legtöbbje pedig 1982 márciusában vagy májusában foglalta el posztját.

nc/gi fn

07.52 140583 1076

--

SK0008 4 230 mtik1013

tanrobotok

new york, 1983. május 14. /ap-dj/ - míg a nagy ipari robotok értékesítése egyre nehezebb, az oktatási célra szánt „iskolai robotok,, iránti kereslet az egyesült államokban rendkívül dinamikus növekszik, a gyártók kivétel nélkül rendkívül jó üzletmenetről számolnak be.

a legnépszerűbb tanrobot az amerikai iskolákban a nyugatnémet fischer-werke gmbh. összerakható robot-játéka. sikerességére jellemző, hogy az egyik amerikai egyetem kutatói a róla készített másolat feljavított változatát „munkára,, fogták egy nagy traktorgyárban.

Fi

nemcsak az iskolák, hanem az ipar is veszi a tanrobotokat. számítások szerint az évtized végére 12-15 ezer embert kell majd foglalkoztatni az usa-ban csak azért, hogy üzembe helyezték a robotokat. a robotkezelés mesterségét egyszerűbb tanrobotokon sajátíthatják el a mérnökök és a technikusok.

anyagi okok is közrejátszanak a tanrobotok sikerében. a nagy ipari robot 30 ezer dollár, ennyit egy iskola nem tud fizetni érte. a népszerű oktató minirobotok már 700 dollárért is megszerezhetők.

kő ma
07.56 140583 1080

--

SK0009 4 230 mtik1014

rövid hírek

winston - kitüntetés

new-york, 1983. május 14. /taszsz/ - a szovjetunió legfelsőbb tanácsának elnöksége a népek barátsága érdemrendet adományozta hetvenedik születésnapja alkalmából, valamint a béke és a társadalmi haladás ügyéért kifejtett tevékenysége elismeréséül henry winstonnak, az egyesült államok kommunista pártja elnökének. a kitüntetés átadására pénteken new yorkban, a szovjetunió állandó ensz-képviselőtének épületében került sor.

florakis - ceausescu

bukarest, 1983. május 14. /agerpres/ - harilaos florakis, a görög kommunista párt /főtitkára - aki az rkp kb meghívására érkezett bukarestbe - pénteken megbeszéléseket folytatott nicolae ceausescuval, a román kommunista párt főtitkárával. az eszmecsere folyamán florakis a nemzetközi helyzet, valamint a kommunista és munkásmozgalom időszerű kérdéseit tekintette át vendéglátójával.

martinez - kegyelem

washington, 1983. május 14. /reuter/upi/ - reagan amerikai elnök kegyelemben részesítette eugenio rolando martinezt, aki a watergate-botrány kapcsán elítélt öt személy egyike volt, - jelentette be péntek este az amerikai igazságügyi minisztérium szóvivője. a 65 éves, kubai származású martinezt 1973-ban ítélték el a watergate épületkomplexumban végrehajtott betörésért. egy évvel később feltételesen szabadlábra helyezték, majd büntetésének egy

Fi

részét elengedték. a „teljes és feltétel nélküli„ elnöki kegyelem értelmében martinez visszanyeri minden állampolgári jogát.

panama - szárazság

panamaváros, 1983. május 14. /ap/ - a hónapok óta tartó szárazság miatt a panamai kormány a fővárosban elrendelte az ivóvíz adagolását, három tartományban pedig szükségállapotot hirdetett ki. a mostani hosszú szárazság miatt a panama-csatornán közlekedő hajók merülési mélységét az elmúlt négy hónap során 12 méterről 11 méterre csökkentették. a víztározók vízének alacsony szintje következtében az ország vízerőművei három hét óta napi két órással kényszerűen tartanak. szakértők szerint a szárazság egyik oka az ország trópusi erdőinek gátlástalan kitermelése.

gf at fn

08.04 140583 2111

-.-

sk0010 4 230 mtik1015

közel-keleti hírek

asszad - szíria-libanon

damaszkusz, 1983. május 14. /afp/reuter/ - hafez asszad szíriai elnök pénteken hevesen bírálta az amerikai közvetítéssel létrejött izraeli-libanoni csapatkivonási megállapodás tervezetét, kijelentve, hogy ez „izrael protektorátusává teszi libanont„ - jelentette be szíria elnöki szóvivője. asszad elie szalem libanoni külügyminiszterrel folytatott tárgyalása után „nagyon súlyosnak„ minősítette az egyezménytervezetet, mert különleges jogokat biztosít izraelnek. a megállapodás tervezetét az egyesült államok erőszakolta rá libanonra, s minthogy ezzel arra kényszeríti bejrútot, hogy törvényesnek ismerje el haddad őrnagy csapatait, lehetővé teszi izrael számára támaszpontok létesítését libanon területén. az egyezménytervezet eltávolítja bejrútot az arab világtól. szíria teljes mértékben elutasítja a tervezetet, és reméli, hogy libanon nem válik izrael szövetségesévé - idézte az államfőt a szóvivő.

Fi

Libanoni kormány

bejrút, 1983. május 14. /ap/ - a libanoni kormány szombatira rendkívüli ülést tervez, miután szíria pénteken közölte, hogy ellenzi a libanoni-izraeli megállapodást - jelentette a libanoni rádió. a rádió szerint hétfőn összeül a parlament, hogy megvitassa a megállapodást.

hg fn

08.28 140583 1285

-.-

sk0011 4 230 mtik1016

ensz - nicaragua

new york, 1983. május 14. /mti-taszsz/ap/reuter/ - az ensz biztonsági tanácsa felújította a nicaragua elleni agresszióról és a közép-amerikai helyzetről szóló vitát, majd határozattervezet elfogadása nélkül ülését hétfőig elnapolta.

mexikó képviselője, porfirio munoz ledo felszólalásában sürgette a testületet: egyhangulag támogassa nicaraguának azt a javaslatát, amely az ensz-főtitkár közreműködését kéri a közép-amerikai helyzet békés rendezése érdekében. a reuter hírügynökség diplomáciai forrásokra hivatkozva jelezte, hogy hétfőn valószínűleg határozattervezetet terjesztenek elő a biztonsági tanácsban, amely erről feltehetően a következő napon szavaz majd.

gf fn

08.47 140583 0718

Fi

-.-

sk0012 4 230 mtik1017

ensz - hollai

new york, 1983. május 14. /taszsz/ - hollai imre, az ensz közgyűlése xxxvii. ülészakának elnöke felhívást intézett a világ közvéleményéhez, hogy tegyen meg mindent az unita angolai ellenforradalmi szervezet terroristái által elrabolt 66 csehszlovák állampolgár mielőbbi kiszabadításért - közölte new yorkban tartott sajtóértekezletén az ülészak elnökének hivatalos képviselője.

hollai imre fogadta csehszlovákia állandó ensz-képviselőjét. utóbbi tájékoztatta őt a csehszlovák kormánynak a foglyok megmentéséért tett erőfeszítéseiről.

gf fn

08.59 140583 0584

--

sk0013 4 300 mtik1018

nicaragua

havanna, 1983. május 14. /mti/ - a sandinista népi hadsereg alakulatai újabb nagyarányú ellenforradalmi támadást vertek vissza - jelentette be pénteken managuban daniel ortega saavedra, a nicaraguai kormányzó tanács koordinátora.

az újabb nicaragua elleni támadás az ország északkeleti részén fekvő zelaya norte tartományban történt, ahova mintegy 500 somozista ellenforradalmár próbált betörni hondurásból. a támadókat a sandinista hadsereg feltartóztatta és visszakényszerítette hondurasba. daniel ortega saavedra egyben közölte, hogy az elmúlt napokban a sandinista erők 25 ellenforradalmárt öltek meg az ország déli részén. ezek az ellenforradalmárok costa rica területéről törtek be nicaraguába.

gó/gi fn

09.04 140583 0746

fi

--

sk0014 4 300 mtik1019

kuba - emberi jogok

havanna, 1983. május 14. /mti/ - a kubában élő és dolgozó külföldi szakemberek nyilatkozatban ítélték el azt a kuba-ellenes kampányt, amely az utóbbi időben a nyugati sajtóban bontakozott ki az emberi jogok kubában történő állítólagos megsértése miatt. a külföldi szakemberek képviselői pénteken, havannában tartott sajtóértekezletükön ismertették ezt a nyilatkozatot.

ugyanazok az erők akarják ma „védeni”, az emberi jogokat kubában, amelyek az elmúlt 24 év során gazdasági blokádot, fegyveres támadásokat szerveztek a szigetország ellen, - állapítja meg a dokumentum.

kubában mindenki számára hozzáférhető és ingyenes az orvosi ellátás, csakugy mint az oktatás; minden negyedik ember valamilyen iskolában tanul, teljes mértékben felszámolták az írástudatlanságot, s ma már az a cél, hogy minden kubai végezze el a 9 osztályt /középiskolát/. a szigetországban nincs munkanélküliség. az ország lakossága teljes mértékben részt vehet és részt vesz a választott demokratikus testületek ellenőrzésében.

a kubai társadalom mindemellett természetesen nem az az ideális társadalom, amelyben megszűntek a nehézségek. az országnak meg kell küzdenie az elmaradottság örökségével, valamint az amerikai imperializmus állandó támadásaival. „saját, évek során szerzett tapasztalatunkból tudjuk, hogy a kubai nép le akarja küzdeni az elmaradottságot, igazságos, virágzó társadalmat akar építeni, békében, - hangsúlyozza a dokumentum.

gó/gi fn

10.10 140583 1491

fi

--

sk0015 4 230 mtik1020

thaiföldi provokációk

phnom penh, hanoi, 1983. május 14. /mti/ - a thaiföldi fegyveres erők fokozták provokációikat kambodzsa ellen - jelentette az spk kambodzsai hírügynökség.

a közlés szerint thaiföldi felderítő repülőgépek áprilisban 20 alkalommal sértették meg kambodzsa légterét; április 7-én és 8-án f-5-ös típusu bombázók hajtottak végre támadást a határhoz közel eső térségben, a thaiföldi tüzérség 158-szor lőtte a határ menti körzeteket, a haditengerészet hajói 413-szor hatoltak be kambodzsai területi vizekre.

a kambodzsai népi forradalmi hadsereg katonái visszaverték a khmer reakciós erők támadását, thaiföldi tüzérségi támogatással végrehajtott behatolási kísérletét. a kambodzsai egységek nagyszámu ellenséget tettek ártalmatlanná, fegyvereket zsákmányoltak, s mintegy ezer kambodzsai polgári személyt szabadítottak ki a törvényes kormány ellen harcoló banditák táborából.

dp hg fn

10.27 140583 0956

--

sk0016 4 230 mtik1022

egk - külügyminiszteri /1.rész/

magyar péter, az mti tudósítója írja:

brüsszel, 1983. május 14. /mti/ - a nyugat-európai közösség külügyminiszterei és gaston thorn, az európai közösségek bizottságának elnöke szombaton és vasárnap egyeztető értekezletre ülnek össze bonn mellett, a gymnichi kastélyban a közösség napirenden lévő problémái megtárgyalására. a tanácskozás egyben külpolitikai egyeztető értekezlet is.

a nyugat-európai tizeknek közös álláspontra kellene jutniok a williamsburgi gazdasági csucs előtt, ahol a négy „nagy” tagország kormányfője és thorn lesz jelen. a közösség kisebb országai bizalmatlanok a hetes csucok intézményesítésével szemben. eközben nyugat-európát számos érdek- és nézetkülönbség állítja szembe washingtonnal abban a kérdésben, hogyan lehetne biztosítani a

Fi

világgazdaság fellendítését, a nemzetközi pénzügyi rendszer jobb működését, hogyan kellene átsegíteni a fejlődő országokat fizetési nehézségeiken, és korlátozzák-e tovább a kelet-nyugati kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat. „a közösségnek világos és egységes álláspontra kell jutnia ezekben a kérdésekben még williamsburg előtt. el kell kerülni, hogy ugyanolyan zürzavar támadjon az atlanti kapcsolatokban, mint tavaly versailles után, - hangoztatta leo tindemans belga külügyminiszter.

miterrand francia elnök javaslatát: rendezzenek nemzetközi konferenciát a pénzügyi rendszer újjáalakítására - a közösség többsége kételkedően ítéli meg. a rögzített árfolyamok rendszere nem lenne tartható a gazdaságpolitikák jelenlegi különbözőségei mellett - vélik. a kelet-nyugati kereskedelem washington szorgalmazta korlátozásával a tizek általában nem értnek egyet, bár a hitelek szigorításával és a fejlett műszaki eljárások korlátozásával igen. maguk kívánják azonban eldönteni minden konkrét esetben, milyen üzleteket kössenek, és kitérnek az elől, hogy az általános „közös magatartásiszabályokat, konkrét tilalmak formájába öltöztessék, ahogyan washington szeretné. /folyt./

mp/hn fn

10.57 140583 2020

--

sk0017 4 230 mtik1023

egk - külügyminiszteri /2.rész/

a közösség belső problémái jelenleg a költségvetési források bővítése körül összpontosulnak. a brüsszeli bizottság a múlt héten részletes és ujszerű javaslatokat tett erre nézve, hangoztatva, hogy a közös kassza bővítése nélkül sem fejlesztés, sem a működés szinten-tartása nem lehetséges. gymnichben megtörténik az első véleménycsere a kormányok között e javaslatokról. az első megnyilvánulások erős nézetkülönbségeket sejtetnek. „a stuttgarti közöspiaci csucs /ahol döntést kell hozni/ kudarcra tragédia lenne a közösségre nézve, - mondta tindemans.

L ek-

a nemzetközi helyzet időszerű kérdései közül a közel-kelet, a libanoni-izraeli megállapodás, az iraki-iráni háború, afganisztán és közép-amerika szerepel napirenden, s minden bizonnyal szóba kerülnek a május 17-én folytatódó genfi eurorakéta-tárgyalások esélyei is.

mp/hn fn

10.59 140583 0890

Fi

--

sk0018 4 230 mtik1024

ausztrália - háborus veteránok

sidney, canberra, 1983. május 14. /mti-upi, taszsz/ - az ausztrál kormány vizsgálatot indít a vietnami háboruban alkalmazott vegyi anyagok ügyében, illetve a háboruban részt vett ausztrál katonákra gyakorolt hatásokról - jelentette be arthur gietzelt, a hadviseltek ügyeinek minisztere a veteránok szervezetének kongresszusán.

a szervezet több mint három éve követel nyilvános vizsgálatot, a vizsgálat lefolytatására létesítendő magas szintű bizottság annak tanulmányozására lesz hivatott, hogy a veteránok és családtagjaik bizonyos megbetegedései milyen mértékben tulajdoníthatók az említett anyagokkal való érintkezés következményeinek. a vietnami háboruban mintegy 47 ezer ausztrál katona vett részt .

at fn

12.07 140583 0769

--

sk0019 4 300 mtik1025

szíria-libanon-izrael 1.

böcz sándor, az mti tudósítója jelenti:

bejrút, 1983. május 14. /mti/ - az izraeli-libanoni megállapodás kategorikus szíriai elvetése a jelek szerint nem módosítja a hivatalos szentesítés menetrendjét. izrael, libanon és az egyesült államok küldöttsége vasárnap natanjában véglegesíti a négy nyelvű okmányt, amelyet hétfőn a libanoni parlament elé terjesztenek jóváhagyás végett. bejrúti sajtóértesülések szerint a három küldöttség vezetői kedden az izraeli natanjában és a libanoni khaldéban aláírják az egyezményt.

az egyezménytervezet homlokegyenest eltérő bejrúti és damaszkuszi értelmezése, megítélése nem vonja maga után a kapcsolatok megszakítását. a libanoni vezetés péntek este elhatározta, hogy magas szintű munkacsoportot alakít a párbeszéd folytatása, az együttműködés elmélyítése végett. egyes hírek szerint safik el-vazzan miniszterelnök, más források szerint elie salem külügyminiszter lesz a küldöttség vezetője.

F

libanon egyrészt a szíriai elutasító álláspont módosítására törekszik, másrészt tisztázni kívánja a libanonban állomásozó szíriai csapatok kivonásának kérdését. lehetséges, hogy az intenzív tárgyalássorozat hafez asszad szíriai és amin gemajel libanoni elnök csúcstalálkozójával zárul. a tárgyalások kudarca esetén gemajel egyoldaluan felszólíthatja szíriát a libanoni kérésre, az arab liga határozata alapján, libanonban tartózkodó erőinek kivonására. a szíria szerint elfogadhatatlan megállapodás aláírása minden bizonnyal bonyolítja, megnehezíti a két arab ország együttműködését. az al-bajrak című konzervatív bejrúti lap úgy értesült, hogy a libanoni államfő a megállapodás parlamenti aláírása után nyomban felszólítja szíriát csapatai kivonására.

elie salem külügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy az aláírást követően nem számít sem szíriai, sem arab bojkottra. a szíriai-libanoni kapcsolatok olyan mélyek és erősek - mondta -, hogy libanon mai, holnapi vagy holnaputáni magatartása nem befolyásolhatja őket.

safik el-vazzan miniszterelnök közölte, hogy kormánya csak a parlament jóváhagyó állásfoglalása után, „a csaknem egységes támogatás, birtokában dönt az egyezmény aláírásáról. /folyt./

bz/gi fn

12.56 140583 2212

--

sk0020 4 230 mtik1026

szíria-libanon-izrael /2.rész/

a libanoni külügyminiszter tájékoztató célu damaszkuszi látogatása során hafez asszad szíriai elnök nyomatékosan hangsúlyozta, hogy szíria tartalmában és formájában egyaránt elveti az egyesült államok és izrael által libanonra kényszerített megállapodást, amely sérti libanon függetlenségét és szuverenitását, veszélyezteti libanon, szíria és az arab nemzet biztonságát, ellentétes az arab liga alapokmányával, az arab csucsértekezletek határozataival, eltávolítja libanont a közös arab üggyől, és izraeli protektorátussá változtatja. a helyzet orvoslása oly módon lehetséges - mutatott rá asszad, - hogy végrehajtják a biztonsági tanács libanoni határozatait, amelyek előírják az izraeli megszálló csapatok feltétel nélküli kivonását.

F

kül

- 16 -

1983.05.14.

elie szalem külügyminiszter szombaton tájékoztatta a libanonban akkreditált arab nagyköveteket az egyezménytervezet részleteiről, s az általuk képviselt államok megértését, támogatását kérte.

bz/hn fn

12.58 140583 0995

--

sk0021 4 300 mtik1027

nin-cikk illyés gyuláról

belgrád, 1983. május 14. /mti/ - a mély tisztelet és elismerés meleg hangján írt cikkben emlékezik meg illyés gyuláról a nin című belgrádi képes hetilap legújabb száma. „a puszták embere”, című írás szerzője, sztevan sztanics, pár évvel ezelőtti találkozásuk, a szemlőhegyi házban folytatott beszélgetésük emlékét idézi fel, és ennek alapján rajzolja meg a nagy magyar író arcképét, megállapítva, hogy alkotásaival az európai kultúra és szellem csucsaira emelkedett.

kd/gi pi

15.12 140583 0522

--

sk0022 4 230 mtik1028

kábitószer - egyiptom

kairó, 1983. május 14. /mti/ - az egyiptomi belügyminisztérium közölte, hogy a sinai-félsziget északi részén 110 millió amerikai dollár értékű kábitószeret foglaltak le. a narkotikumot egy libanoni csempészbanda akarta behurcolni az országba. a bünszövetkezet úgy lepleződött le, hogy meg akart vesztegetni egy magas rangú rendőrtisztet, de az csak látszólag működött együtt vele. nem közölték, hogy milyen kábitószeret zsákmányoltak, csak azt, hogy a szállítmány súlya három tonna volt. több embert letartóztattak.

pk/hn pi

15.14 140583 0568

mm

--

kül

- 17 -

1983.05.14.

sk0023 4 300 mtik1029

varsói szerződés - krasznaja zvezda

moszkva, 1983. május 14. /mti/ - bő terjedelemben, több cikkben emlékeznek meg a szombati központi szovjet lapok arról, hogy 28 évvel ezelőtt, 1955. május 14-én írták alá a varsói szerződést. az évforduló alkalmából a krasznaja zvezda, a szovjetunió honvédelmi minisztériumának lapja tyerescsenko vezérezredesnek, a varsói szerződés egyesített fegyveres erői törzsfőnöke első helyettesének cikkét közli.

tyerescsenko vezérezredes felhívja rá a figyelmet, hogy a varsói szerződés a szocialista országokat fenyegető veszélyre adott válaszként, eleve védelmi célokat szolgáló szövetségként született meg, s a béke megvédését szolgálja Európában és világszerte. e cél elérése érdekében születtek meg a szocialista országok békekezdeményezései. közülük a cikk szerint különösen fontos az a javaslat, hogy a varsói szerződés és a nato tagállamai szerződésben mondjanak le a katonai erő egymással szembeni alkalmazásáról, és vállalják a békés kapcsolatok fenntartását, valamint a szovjetunióhoz az a kötelezettségvállalása, hogy nem alkalmaz elsőként nukleáris fegyvert. meggyőzően bizonyítja a varsói szerződésben tömörült országok békevágyát a politikai tanácskozó testület ez évi prágai ülésén elfogadott politikai nyilatkozat. ez arról tanuskodik, hogy a vsz tagállamai nemcsak a hadviselési eszközök megsemmisítésére, hanem a háború kirobbanását megakadályozó biztos politikai korlátok megteremtésére is törekszenek.

egészen más célokat követnek az imperializmus erői - mutat rá a krasznaja zvezdában megjelent cikk. - az egyesült államok és más nato-országok vezetői a szovjetunióval és más szocialista országokkal való nyílt konfrontáció politikáját választották. állandóan növelik katonai költségvetésüket, fokozzák a fegyverkezési hajszát, újabb feszültségforrásokat teremtenek, növelik a háborús veszélyt. az egyesült államok állandóan szélesíti a szovjetunió, a szocialista közösség közelében lévő katonai támaszpontjainak hálózatát és arra törekszik, hogy még 1983-ban mindenáron nyugat-Európába telepítse új közepes hatótávolságú rakétáit.

ez a növekvő veszély kényszeríti arra a varsói szerződés tagállamait, hogy erősítsék katonai felkészültségüket. a szocialista testvérországok kommunista és munkáspártjainak gondoskodása eredményeként a varsói szerződés egyesített fegyveres erői ma minden szükséges eszközzel rendelkeznek ahhoz, hogy megfékezzék az imperialista agresszort - mutat rá a krasznaja zvezda cikke.

fl/gi pi

15.19 140583 2504

mm

--

sk0024 4 230 mtik1030

embargó szombaton 18 óráig!

mszmp-üdvözlét a dán kp kongresszusán

koppenhága, 1983. május 14. /mti/ - szombaton gyenes andrás, a magyar küldöttség vezetője, az mszmp központi ellenőrző bizottságának elnöke tolmácsolta a magyar kommunisták üdvözlét a dán kp xxvii. kongresszusára küldötteinek. kifejezésre juttatta az mszmp szolidaritását a dán kp tevékenységével, amelyet a dolgozó tömegek szociális vívmányainak megőrzéséért, politikai jogainak kiterjesztéséért, a társadalmi igazságosságért folytat. szövege a magyar népköztársaságban az mszmp vezetésével folyó szocialista építőmunka eredményeiről és feladatairól. hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a haladó erők, közöttük a magyar és a dán kommunisták következetesen sikrászáljanak az imperializmusnak a világ békéjét, az európai népek biztonságát fenyegető törekvései ellen. végezetül gyenes andrás sok sikert kívánt a dán kommunista pártnak.

pártközpont/so pi

15.21 140583 0942

-.-

sk0025 4 300 mtik1031

a közös piac külügyminisztereinek tanácskozása

follinus k. jános, az mti tudósítója jelenti:

bonn, 1983. május 14. /mti/ - a közös piac tíz külügyminisztere szombaton kétnapos tanácskozásra ült össze a bonni melletti gymnichi-kastélyban abból a célból, hogy előkészítse a nyugat-európai szervezet június 6-7-i stuttgarti csucstalálkozóját.

a tanácskozás középpontjában a közös piac költségvetésének újbóli szabályozása áll. az egyik legvitatottabb kérdés az, hogy hogyan alakuljon a jövőben a brit befizetés a közös költségvetésbe. a nyugatnémet kormány továbbá nem akarja addig elfogadni a brüsszeli bizottság által javasolt magasabb befizetési rátákat, amíg nem kap garanciákat a takarékosabb gazdálkodásra. az nszk a maga kilenc-milliárd márkájával eddig is a legmagasabb összeget fizette be, ami az emelés után tizenhárom milliárd márkára nőne. számunkra ez elfogadhatatlan - hangzik a bonni kormány érvelése. - a nyugatnémet álláspont szerint ugyanakkor a költségvetési hozzájárulások

Nw

rendezése nélkül sem az agrár-problémák, sem spanyolország és portugália belépése nem oldható meg.

a házigazda szerepét betöltő nszk előrehaladást szeretne elérni a nyugat-európa külpolitikai együttműködésének erősítését célzó ugynevezett „európai okmányal”, kapcsolatban is. hans-dietrich genschert nyugatnémet külügyminiszter ezzel összefüggésben szorgalmazta az egyes tagállamok vétőjogának eltörlését és az európai parlament hatáskörének bővítését. a vétőjog eltörlését elsősorban nagy-britannia ellenzi.

a közös piac külügyminiszterei ezenkívül megvitatják az európai biztonsággal és együttműködéssel foglalkozó madridi találkozó befejezésének kilátásait, a kelet-nyugati viszonyt, valamint a hét vezető tőkés ország közelgő egyesült államokbeli csucstalálkozásának várható lefolyását.

fkj/djpi

15.27 140583 1837

-.-

sk0026 4 300 mtik1032

szovjet delegáció genfben

genf, 1983. május 14. /taszsz/ - szombaton megérkezett genfben május 17-én folytatódó, az európai nukleáris fegyverek korlátozásáról szóló szovjet-amerikai tárgyalásokon részt vevő szovjet küldöttség.

julij kvicinszkij, a delegáció vezetője a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette:

„május 17-én felújulnak az európai nukleáris fegyverek korlátozásáról szóló szovjet-amerikai tárgyalások.

mint ismeretes, a tárgyalások helyzete mindaddig nem megfelelő. másfél éve az amerikai „nulla-változat”, gátolja az előrehaladást. az egyesült államok által nemrég előterjesztett „közbülső megoldás”, nem jelent semmiféle pozitív változást az amerikai álláspontban. ez az amerikai rakéták nyugat-európai telepítését tüzi ki célul, s arra akarja kötelezni a szovjetuniót, hogy egyoldaluan csökkentse fegyverzetét. nyilvánvaló, hogy a szovjetunió nem fogad el egy ilyen igazságtalan, az európai népek érdekeivel ellenkező megoldást.

Nw

megvan a tisztes, egyenjogú megegyezéshez vezető reális út. ennek alapját a szovjet javaslatok képezik, amelyek az európai nukleáris fegyverek radikális csökkentését, valamint a szovjetunió és a nato közötti - mind a közepes hatótávolságú nukleáris fegyverhordozók, mind az ezeken elhelyezett robbanótöltetek számát tekintetbe véve - hozzávetőleges egyensúly fenntartását tartalmazzák. ez az egyenlőség a jelenleginél sokkal alacsonyabb szinten valósulna meg, s a szovjetunió európai területén kevesebb közepes hatótávolságú rakétával és robbanótöltettel rendelkezne, mint 1976 előtt.

a szovjetunió e messzemenő javaslatának megítélése az egyesült államok és a nato valós céljainak és törekvéseinek, valamint az európai nukleáris fegyverek korlátozására irányuló konkrét lépésekre való készségének próbaköve. a szovjetunió a megegyezés mellett száll sikra és megtesz mindent ennek eléréséért. az egyesült államok konstruktív magatartására van szükség,, - fejezte be nyilatkozatát julij kvicinszkij.

hg vi pi

15.52 140583 2016

--

sk0027 4 230 mtik1033

mubarak /1.rész/

kairó, 1983. május 14. /mti/ - egiptom „teljes súlyával támogatja,, azt a megállapodás-tervezetet, amelyet amerikai közvetítéssel izrael és libanon dolgozott ki a dél-libanont megszálló huszonöt ezer izraeli katona kivonásáról - jelentette ki szombaton a parlamentben hoszni mubarak elnök.

az államfő felszólította az arab országokat, hogy tegyék ezt az álláspontot ők is magukévá, „támogassák libanont ebben a kritikus helyzetben,,. mubarak, aki nem tért ki a csapatai libanoni állomásoztatásával kapcsolatban törvényes felhatalmazással bíró sziria jogos ellenvetéseire, bírálta damaszkuszt. azt állította, hogy elfogadhatatlan, ha akármelyik arab ország és akármilyen érvekkel hozzájárul libanon külföldi megszállásának meghosszabbításához.

közölte mubarak, hogy üzenetet intézett ronald reagan elnökhöz, s ebben megerősítette országának fenti ítéletét. azt az egyiptomi álláspontot is megismételte, hogy minden lehetséges erőfeszítést megtesz az átfogó közel-keleti rendezés érdekében, amely jordánia és

Nw

a pfsz együttműködésén nyugodna mint közös tárgyaló partnerekén a reagan-terv szerint előirányzott jövődő tanácskozásokon. egiptom ebben látja a palesztin kérdés rendezésének reményét, s a ciszjordániai zsidó lakosságtelepítések ellenszerét. /folyt./

pk/hn pi

15.57 140583 1318

--

sk0028 4 230 mtik1034

mubarak /2.rész/

mubarak a kétkamarás törvényhozás együttes ülésén beszélt. a parlament ünnepi ülést tartott, hogy megemlékezzenek 1971. május 14-ről, arról a napról, amikor a néhai anvar szadat elnök palotaforradalmat rendezett és menesztette, majd börtönbe küldte a nasszerista baloldal képviselőit. mubarak szadat alakja köré fonta a demokrácia, az alkotmányosság, az intézményesség fogalmait, de beszéde az egyszemélyi hatalom kritikája is volt. hangsúlyozta az irányítás gyakorlásának demokratikus és kollektív elveit, és szükségesnek mondta, hogy a hatalomban helyet foglaló személyek a saját feladatkörükön belül bontakoztassák ki képességeiket, ne törjenek egyeduralmi pozíciókra. bár látszólag mubarak az 1971-es események áldozatait, a baloldalt bírálta, célzásának időszerűséget adhattak a kormánypárton belül folyó viták.

az elnök ígéretet tett arra, hogy politikájának középpontjában az ellenzékkel folytatott „párbeszéd,, marad. kijelentésének háttérében az ellenzéki sajtó ellen folyó hadjárat és fokozódó türelmetlenség áll.

a jelenlegi időszakot egiptom számára „kényes történelmi fordulópontnak,, nevezte. utalt az ország gazdasági nehézségeire és arra, hogy a gazdaság megszilárdításáért a jövőben áldozatokat kell hozni.

pk/hn pi

15.59 140583 1286

Nw

--

sk0029 4 230 mtik1035

rövid hírek

amerikai alakulatok comisoban

róma, 1983. május 14. /taszsz/ - a szicíliai comiso város körzetébe egy újabb amerikai katonai alakulat érkezett. a város mellett - mint ismeretes - támaszpont épül az ott elhelyezendő 112 amerikai manőverező robotrepülőgép számára. a most érkezett amerikai katonák a már ott-tartózkodó több mint száz főnyi amerikai kontingenssel, valamint a közeljövőben odaérkező újabb amerikai és olasz katonákkal együtt a támaszpont kiszolgáló személyzetéhez tartoznak majd.

kina-lesotho

peking, 1983. május 14. /mti/ - kina és lesotho királyság 1983. április 30-i hatállyal diplomáciai kapcsolatot létesített egymással - adia hírül szombat este pekingben egy hivatalos közlemény. lesotho minisztere lnöke, leabua jonathan jelenleg pekingben tartózkodik. lesotho-i kormányfő most először látogatott kínába.

pn nc pi

16.07 140583 0883

--

sk0030 4 230 mtik1036

,,békehét,, a szu-ban

moszkva, 1983. május 14. /taszsz/ - ,,a mindenfajta nukleáris fegyvertől mentes európáért!,,, ,,legyen vége az atomfegyverkezésnek!,, - ilyen és hasonló jelszavak jegyében tett el a szovjetunióban az európai biztonság és együttműködés akcióhete. a szovjet békeharcosok által szervezett rendezvény keretében nagyszabású tömegmegmozdulásokat tartottak az ország számos városában. mihail kotov, a szovjet békebizottság felelős titkára a most véget ért ,,akcióhét,, eredményeit összegezve elmondotta, hogy leningrádban hétvenczren, volgográdban csaknem negyvenezren vettek részt a háboruellenes tüntetéseken. többezres megmozdulások voltak kijevben, rigában, minszkben, novgorodban és másutt. szerinte az országban összesen körülbelül kétezer háboruellenes tömeggyűlést tartottak több mint kétmilliós részvétellel.

New

béke műszakok voltak több üzemben, s a dolgozók akkori keresetüket a szovjet békealapnak utalták át. ugyancsak a békealap javára számos előadást és hangversenyt tartottak a szovjet művészek.

a tömeggyűlések és egyéb megmozdulások szónokai, a szovjet közélet képviselői arról beszéltek, hogy minden erővel szélesíteni kell a nukleáris háboru veszélyének elhárítását célzó akciókat. az ,,akcióhét,, részvevői maradéktalan támogatásukról biztosították a szovjet békekezdeményezéseket, amelyek alapul szolgálhatnak a szovjetunió és az egyesült államok közötti megállapodás eléréséhez a nukleáris fegyvertárak csökkentéséről, az atomháboru veszélyének elhárításáról. mindezek az akciók - hangoztatta mihail kotov - nagymértékben hozzájárulnak az ENSZ által meghirdetett leszerelési világhoz. az ,,akcióhét,, a szovjet békeharcosok egyszersmind támogatásukról is biztosították ,,a békéért, az életért, a nukleáris háboru ellen,, gondolat jegyében prágában hamarosan sorra kerülő nemzetközi találkozót.

pn pi

16.12 140583 1877

--

sk0031 4 300 mtik1037

összeesküvés

moszkva, 1983. május 14. /taszsz/ - izrael tavalyi libanoni fegyveres behatolásának köszönhetően az egyesült államok ,,megvetette a lábát a közel-kelet stratégiailag egyik legfontosabb körzetében,, - állapítja meg szombaton a taszsz szovjet hírügynökség szemleirója. emlékeztet rá, hogy ez utóbbi megállapítást - mintegy sokatmondó beismerést - maga ariel saron, volt izraeli hadügyminiszter, a libanoni hadjárat irányítója tette a washingtoni nemzetközi sajtóklubban.

saron előadásában nem titkolta, hogy izrael és az egyesült államok gyakorlatilag örökre megszállás alá akarja vetni a szuverén libanont. céljuk, hogy az országot olyan támaszponttá tegyék, ahonnan kiindulhat a fegyveres beavatkozás a független arab országok belügyeibe, ahonnan kiterjeszthetik katonai jelenlétüket az egész térségre.

washington szavakban az izraeli csapatok kivonásának elérését ígérte, ám valójában semmit sem tett ezért, figyelmét a közel-keleti reagan-terv megvalósítására összpontosította. e terv lényege az amerikai imperializmusnak az a törekvése, hogy megerősítse katonai

New

és politikai pozícióit az arab világban, egyáltalán nem véletlen, hogy az amerikai-izraeli-libanoni megállapodás körüli huzavonát szíria elleni katonai készülődéssel kísérik. Jordániának címzett fenyegetések is elhangzanak, ahhoz, hogy valóban béke jöjjön el Libanon sokat szenvedett földjére, elsősorban arra van szükség, hogy maradéktalanul vonják ki az agresszor csapatait. El kell távoznuk Libanonból az ott-tartózkodó amerikai és más külföldi katonáknak is - állapítja meg a taszsz szemleirója, majd emlékeztet arra, hogy a szovjetunió az egységes Libanonért, szuverenitásának helyreállításáért, függetlensége és területi épsége biztosításáért száll sikra.

sg pi

16.16 140583 1782

--

sk0032 3 300 mtik1038

Lengyel helyzetkép /2.rész/

a helyzet politikai oldalához tartozik, hogy a javuló közhangulat nyomán az „ellenzékiek”, mindinkább elszigetelődnek. fokozatosan fejlődik az alapjaitól újjáépülő szakszervezeti mozgalom, amely néhány ágazat esetében eljutott már az országos szintű szervek létrehozásának küszöbéhez. felelős politikai személyiségek véleménye szerint alapjában jól alakul az állam és az egyház viszonya. folynak az előkészületek II. János Pál pápa júniusi lengyelországi látogatására. /a program végleges egyeztetése végett József Glemp bíboros, lengyelország primása hétfőn Rómába utazik/.

a politikától semmiképp el nem választható gazdaságban, a szükséges menet közbeni módosításokkal, egyre inkább érvényre jut a gazdasági reform szelleme. számos nyers- és alapanyagot ugyan továbbra is központilag kell elosztani, egyre több jelentés érkezik azonban arról, hogy a vállalatok jelentős része ma már helyes módon él a reform adta önállósággal. közben a takarékosági kormányprogramnak megfelelően itt is, ott is tapasztalhatók az ésszerűsítésre, a meglévő eszközök jobb kihasználására utaló jelek.

mindez a számok nyelvén is tükröződik a lengyel központi statisztikai hivatal szombaton közzétett jelentésében, amely áprilisról, illetve az év első négy hónapjáról szól. ebből kitűnik, hogy az elmúlt év hasonló időszakához képest jelentősen nőtt számos iparág, köztük a feldolgozó ágazatok teljesítménye, fokozódott a termelékenység. a mezőgazdaságban a tavalyinál lényegesen jobb a gépekkel, szerszámokkal, műtrágyával való ellátás. a kedvező

Nuu

időjárás mellett nem kis mértékben ennek a ténynek köszönhető, hogy időben befejeződött a tavaszi gabonák és a cukorrépa vetése, és a burgonyaültetés a végéhez közeledik.

az átlagember mindezt ma már nemcsak a statisztikában olvashatja, hanem nap mint nap tapasztalhatja a piacokon, ahol bőséges a zöldség- és gyümölcs kínálat, van elég kenyér, tej, tejtermék, a jegyrendszer alá vont áruk köre egyre csökken. hus azonban továbbra sincs elég sem mennyiségileg, sem minőségileg. a lengyel ellátásnak ezt az akut problémáját akkor lehet többé-kevésbé megoldani, ha sikerül megvalósítani a mezőgazdaság és az élelmiszer-gazdaság fejlesztésének 1990-ig szóló kormányprogramját, amelyet a héten tárgyalt első olvasásban a szejm. ruhafélékéért, butoréért, a legkülönbözőbb műszaki cikkekért /így háztartási gépekért/ továbbra is nagy a sorban állás, ami természetesen kedvezőtlenül hat az érintettek hangulatára. /folyt./

... kn/gi pi

16.28 140583 2518

--

sk0033 4 230 mtik1039

Lengyel helyzetkép /3.rész/

összességében azonban senki sem tagadhatja a válság mélypontja óta elért kétségtelen eredményeket. ezért igyekeznek a földalatti ellenzék kihasználni minden meglévő problémát, mert mindenáron igazolni akarja „léttjogosultságát”, ezért is oly fontos, hogy a párt- és állami vezetés a szükségállapot kihirdetése óta következetesen, nyíltan beszél az ország nehézségeiről, a kiút lehetőségeiről. a tények kozmetikázása, felesleges ígéretés nélkül igyekeznek tudatosítani az emberekben, hogy nehéz, de távolról sem reménytelen évek várnak rájuk.

kn/hn pi

16.29 140583 0599

Nuu

--

sk0034 4 230 mtik1040

Lengyel helyzetkép /1.rész/

Kelemen István, az mti tudósítója jelenti:

Varsó, 1983. május 14. /mti/ - a lengyel köztudatban egyre inkább tért hódít az az irányvonal, amely jaruzelski hadseregtábornok nevéhez fűződik. Éppen ennek tulajdonítható, hogy a kívülről támogatott belső politikai ellenfél minden lehetséges módon igyekszik védeni még meglévő pozícióit.

az értékelés Jerzy Urbantól, a kormány szóvivőjétől származik, aki a polityka című hetilap legutóbbi számában a jelenlegi lengyel helyzet tömör elemzését adta.

a belpolitikai helyzet más megfigyelők szerint is a fokozatos szilárdulás jeleit mutatja, május elsején és harmadikán a földalatti ellenzéknek már csak elenyésző számu embert sikerült mozgósítania a korábbi rendbontási kísérletekhez képest. a fejlemények további alakulásának igen fontos tényezője volt a hazafias nemzeti újjászületési mozgalom első országos kongresszusa, amely egyértelműen bizonyította, hogy ez a mozgalom mentes a korábbi évek formalizmusától, s valóban a nemzeti megegyezés platformjává válhat. a hatalom és a társadalom közötti párbeszéd újabb jeleként a pron országos tanácsa és a trybuna ludu szombaton két hónapig tartó közös akciót hirdetett meg „a hivatal és az állampolgár,„ jellegével. ennek célja az, hogy a lakosság legszélesebb köreiből adatokat gyűjtsenek a helyi államigazgatási szervek, tanácsok, hivatalok munkájáról, és levonják a megfelelő következtetéseket. ez annál is inkább jelentős, mivel az átlagember éppen hétköznapi, ügyes-bajos dolgainak intézésekor, helyi szinten találkozik az államhatalommal, s a róla alkotott véleményét alkalmasint egy-egy hivatalnok magatartása alapján formálja meg. /folyt./

kn/hn pi

16.33 140583 1711

--

sk0035 4 230 mtik1041

Lengyel-magyar

Varsó, 1983. május 14. /mti/ - a Lengyelország északkeleti részén lévő olsztynban helyi lengyel-magyar baráti társaság alakult. célja az, hogy összehangolja és bővítse a hatvanas évek óta fennálló sokoldalú kapcsolatokat somogy megyével, és különösen kaposvárral.

az országban egyébként 27 bejegyzett regionális lengyel-magyar baráti társaság működik.

nguyen co thanh - kitüntetés

Moszkva, 1983. május 14. /taszsz/ -- a Szovjetunió és a vietnami szocialista köztársaság közötti barátság és együttműködés elmélyítésében végzett munkájáért a Szovjetunió legfelsőbb tanácsának elnöksége a népek barátsága érdemrenddel tüntette ki Nguyen Co Thanh vietnami külügyminisztert hatvanadik születésnapja alkalmából.

unesco — konferencia vége

Yaoundé, 1983. május 14. /taszsz/ -- a kameruni fővárosban befejezte munkáját az unesco-hoz tartozó afrikai országok nemzeti bizottságainak ötödik regionális konferenciája. a résztvevők kiemelték az unesco-nak a faji megkülönböztetés elleni harcban betöltött szerepét, s egyetértettek abban, hogy a yaoundé-i konferencia fontos szakasz az unesco általános konferenciája huszonkettedik, párizsban tartandó októberi ülésének előkészítésében.

niger - diáksztrájkok

Niamey, 1983. május 14. /afp/ -- a nigéri hatóságok szigorú intézkedéseket helyeztek kilátásba a zavargásokat keltő és az oktatást bojkottáló niameyi egyetem diákjaival szemben. illa Maikassoua, a nigéri felsőoktatási és kutatási ügyek minisztere közölte, hogy a kormány rendfenntartó erőket vet be, ha a diákok hétfőn nyolc óráig nem állítják helyre a rendet. a zavargások május 2. óta folynak, amikor is egy diák életét vesztette az egyetem területére behatoló rendőrök akciói következtében.

Libia - tiltakozás

New York, 1983. május 14. /afp/ -- Libia azzal vádolja az egyesült államokat, hogy az fokozza a libia elleni provokatív tevékenységét, s 6. flottájának akciói megsértik libia területi

kül

- 28 -

1983.05.14.

vizeit és légterét. Ali Triki, Libia ENSZ-képviselője az ENSZ biztonsági tanácsa elnökéhez intézett levelében közölte, hogy április 25-én és 26-án a Nimitz amerikai anyahajóról felszálló gépek 158 ízben végeztek provokatív repüléseket a libiai határ mentén.

kn/hn at pi

16.46 140583 2252

-. -

sk0036 4 300 mtik1042

izrael-libanon

Bejrut, 1983. május 14. /mti/ - a bejruti kormány az Amin Gemajel államfő elnökletével megtartott szombati rendkívüli ülésén egyhangúlag jóváhagyta az egyesült államok részvételével és védnöksége alatt kidolgozott izraeli-libanoni megállapodás tervezetét, és egyben felhatalmazta Antoine Fattal nagykövetet, a libanoni tárgyalóköldöttség vezetőjét az egyezmény aláírására. Elhatározta továbbá, hogy az egyezménytervezetet a parlament elé terjeszti jóváhagyás végett, noha a rendkívüli hatalommal felruházott kabinet döntése nélkül is érvényes. Safik el-vazzan miniszterelnök és elie szalem külügyminiszter beható tárgyalásokat kezd szíriával a kétoldalú kapcsolatok erősítéséről, a jövőbeni együttműködés alapjainak lefektetéséről. A libanoni kormány két tagja 24 órán belül arabközi tájékoztató körútra indul.

figyelemre méltó, hogy a bejruti kormány a tervezett megállapodás hivatalos szíriai elutasítása után, annak ellenére hozta meg végleges döntését.

bz/dj pi

17.13 140583 1007

Nm

-. -

kül

- 29 -

1983.05.14.

sk0037 1 230 mtik1043

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai sk0025, mtik1031 sz. - a közös piac külügyminisztereinek tanácskozása című - hírünk 2. bek. 2. mondata után a bonni tudósítónk által adott aláhuzott kiegészítést kérjük beiktatni:

... a brit befizetés a közös költségvetésbe. a brit kormány ugyanis saját hozzájárulásának csökkentését szeretné elérni, miközben a közös piac fenyegető fizetéképtelensége éppen a növelés irányába hat. a nyugatnémet kormány továbbá ...

fkj/nm pi

17.17 140583 0742

-. -

sk0038 4 300 mtik1044

kiegészítés az sk0035 sz. rövidhír-csokor első híréhez

Varsó, 1983. május 14. /mti/ - poznanban szombaton találkozót tartottak abból az alkalomból, hogy 25 évvel ezelőtt alakult meg az ottani lengyel-magyar baráti társaság. A helyi és a vajdasági vezetés, valamint a varsói magyar kulturális intézet képviselőinek részvételével tartott ünnepségen kitüntetések adtak át a társaság legjobb aktivistáinak. Az ünnepség művészeti részében teleki Lajos zongoraművész magyar és lengyel szerzők alkotásaiból adott hangversenyt.

kn/dj pi

17.34 140583 0547

Nm

-. -

sk0039 4 300 mtik1045

stern - foglалás, fejlemények

hamburg, 1983. május 14. /afp/reuter/dpa/ - a stern című nyugatnémet képes hirmagazin szerkesztőgárdája - 164 újságíró közül 162 - pénteken éjjel úgy határozott, hogy vasárnap délig ad határidőt a laptulajdonosnak, változtassa meg elhatározását, s ne nevezzen ki két, a munkatársak által jobboldalinak tartott, és nem is a sternnél dolgozó újságírót társ-főszerkesztővé a laphoz. addig az újságírók megszállva tartják a szerkesztőség helyiségeit.

a grüner és jahr kiadóvállalat - a stern tulajdonosa - igazgatóbizottsága a társ-főszerkesztői tisztségre peter scholl-latourt, a nyugatnémet televízió második csatornája párizsi tudósítóirodájának vezetőjét és johannes grosst, a havonta megjelenő capital című közgazdasági hetilap főszerkesztőjét szemelte ki. a stern eddigi főszerkesztői, peter koch és felix schmidt lemondtak állásukról. annak nyomán, hogy a lapban részletek jelentek meg a nemrég „felfedezett”, hitler-naplóból, amely később hamisítványnak minősült.

a munkatársak a polgári-liberális stern általuk „haladónak”, tartott szerkesztési irányvonalát féltik az új főszerkesztőktől, akiket tulságosan konzervatívnak tartanak. kifejezték reményüket, hogy a kinevezettek „maguktól is”, eltekintenek új állásuk elvállalásától, tekintettel a szerkesztőség tiltakozására. vasárnap délre azonban újabb gyűlést hirdettek, hogy megvitassák a további teendőket, ha a laptulajdonos ragaszkodna döntéséhez.

közben folytatódik a nyomozás a hitler-napló hamisítója után. a helyi lap értesülése szerint a rendőrség azt igyekszik kideríteni, vajon konrad kujau, a katonai emléktárgyakkal üzletelő stuttgarti kereskedő, aki a napló megvásárlását - 3,75 millió dollárnak megfelelő összegért - „közvetítette”, a sternnek, vajon éppenséggel nem maga-e a hamisító. a lap úgy tudja, hogy kujau lakásán több száz náci könyvet, valamint hitler-íráspróbákat találtak.

londonban hugh trevor-roper neves történész, hitler élete utolsó szakaszának nemzetközi tekintélyű szakértője szombaton nyilvánosan „bocsánatot kért”, mivel tévesnek bizonyult eredeti szakvéleménye hozzájárult, hogy a the sunday times című brit újság 200 ezer dollárt fizetett áprilisban a stern magazinnak a hamisnak bizonyult hitler-napló nagy-britanniai közlési jogáért. trevor-roper később megváltoztatta véleményét, még az előtt, hogy a nyugatnémet belügyminisztérium hivatalosan is hamisítványnak minősítette a naplót.

sg pi

17.56 140583 2469

Nw

-.-

sk0040 4 230 mtik1046

trudeau bírálta reagent

toronto, 1983. május 14. /reuter/taszsz/ - élesen bírálta a reagan-kormány szovjet-politikáját pierre trudeau kanadai miniszterelnök. a toronto star című lapnak adott nyilatkozatában trudeau hangoztatta: „sokban nem értek egyet azzal a móddal, ahogy a /reagan-/kormány a szovjetunióhoz viszonyul. a szovjetunió nagyhatalom, és megfelelő elbánást érdemel. az egyesült államoknak párbeszédet kell folytatnia a szovjetunióval. „a közvélemény ugyanakkor nem alaptalanul aggódik: a szovjetunióval szemben reagan annyira harcias és ellenséges, hogy nem lehet benne bizni. „

„teljesen képtelen”, a reagan-kormány az az állítása, hogy az egyesült államok győzelmet arathat egy nukleáris háboruban - jelentette ki interjúja során a kanadai kormányfő.

trudeau azért is bírálta az egyesült államokat, amiért nem járul hozzá méltányos arányban a világgazdaság fejlődéséhez. a hét legnagyobb tőkés állam vezetőinek williamsburgi csucsértekezletén azon lesz - hangoztatta -, hogy elfogadtasson 82 milliárd dolláros összeget annak megakadályozására, hogy több fejlődő ország csődbe menjen.

pn pi

18.28 140583 1143

-.-

sk0041 4 230 mtik1047

mathurai olajfeldolgozó

mathura/uttar pradesh állam, india/, 1983. május 14. /taszsz/ - mathurában, india egyik legősbibb városában szombaton ünnepélyesen megnyitották a szovjetunió technikai közreműködésével épített kőolajfeldolgozó üzemét. az ünnepségen résztvett ivan arhipov, a szovjet miniszterelnök első helyettese és p.siv sankar, indiai energiatügyi és kőolajipari miniszter is.

évi 6 millió tonnás kapacitásával a mathurai kőolajfeldolgozó egyike a legnagyobbaknak indiában. india kőolajfeldolgozó iparában ez már a harmadik, szovjet közreműködéssel létesült üzem: az indiában feldolgozott „fekete arany”, több mint egyharmadát itt finomítják.

Nw

mint p.siv sankar az ünnepségen hangoztatta, korábban india teljes egészében a nyugati olajmonopóliumoktól függött, annak köszönhetően azonban, hogy a szovjetunió önzetlen segítséget nyújt a kőolajkészletek felkutatásában, kitermelésében és a feldolgozáshoz szükséges létesítmények építésében, az indiai ipar igényeit nagyrészt saját forrásból tudja biztosítani. a szovjetunió testvéri segítsége hozzájárult a hazai ipar megteremtéséhez, segítette indiát abban, hogy valóban független ország legyen - hangoztatta a miniszter.

ivan arhipov a szovjet vezetők és jurij andropov személyes üdvözlését tolmácsolva az indiai kormányának és népnek, a szovjet-indiai barátság jelentőségét méltatta.

pn pi

18.41 140583 1384

--

sk0042 4 300 mtik1048

határsértés

berlin, 1983. május 14. /adn/ - az ndk állandó bonni képviselője tiltakozó jegyzéket juttatott el az nszk kormányához amiatt, hogy május 12-én provokáció történt az ndk határán, magdeburg körzetben, benneckenstein térségében - jelenti az ndk hírügynöksége, az adn.

az nszk területéről több személy behatolt az ndk területére, és megrongálta a határőrizeti berendezéseket.

ez a provokáció arra vall, hogy az ndk ismételt tiltakozásai és figyelmeztetései ellenére az nszk-ban még mindig nem tettek hatékony intézkedéseket a határsértések megakadályozására - írja az adn. és hírül adja, hogy az ndk részéről ezuttal is követelték a tettek megbüntetését. az ndk azt is elvárja, hogy megfelelő intézkedéseket tegyenek az nszk-ban az ilyen, nemzetközi jogot sértő cselekmények megakadályozására - közli az adn a tiltakozó jegyzéket ismertette.

sg pi

19.31 140583 0892

Nur

--

sk0043 4 230 mtik1049

románia - kgst-találkozó

kizárólag a szerkesztőségek tájékoztatására!

bukarest, 1983. május 14. /agerpres/ -- nicolae ceausescunak, a román kommunista párt főtitkárának elnökletével május 14-én ülést tartott az rkp politikai végrehajtó bizottsága. az ülésen megvizsgálták a kgst magas szintű találkozójaival kapcsolatos határozati okmányok előkészítésének állását.

az rkp pvb elfogadta a román delegáció tevékenységét és megerősítette az rkp és a román állam azon elhatározottságát, hogy továbbra is mindent megtesznek a konferencia előkészítéséért. hangsúlyozták, hogy a tagországok közötti jobb együttműködés érdekében javítani kell a szervezet tevékenységét, a kérdéseket - az energia- és nyersanyagellátástól a termelési szakosodásig - közösen kell megoldani.

az rkp pvb hangsúlyozta, hogy románia fontos szerepet tulajdonít a kgst-n belüli együttműködésnek és kiemelte, hogy annak az egyenlőségen és a belügyekbe történő be nem avatkozásokon kell alapulnia, továbbá biztosítani kell minden nemzetgazdaság fejlődését és a tagországok gazdasági fejlettségének közeledését.

az rkp pvb leszögezte, a román delegációnak munkálkodnia kell azon, hogy mihamarább véglegesíteni lehessen a konferencia okmányait, hogy késedelem nélkül átadhassák a kgst-találkozó szervezőinek.

at pi

19.39 140583 1354

Nur

--

sk0044 4 300 mtik1050

görög és török nyilatkozatok

athén, 1983. május 14. /reuter/ - görögország eltökélten folytatja „keresztes hadjáratát”, mindaddig, amíg igazságot nem szolgáltatnak ciprusnak - mondta andreasz papandreu görög kormányfő szombaton. görögország északi részén, komotini kisvárosban beszélt egy nagygyűlésen görögország oszmán uralom alól való felszabadulásának évfordulója alkalmából.

a kormányfő szerint a harc „első eredménye”, az ensz-közgyűlés pénteki határozata, amely követelte a török csapatok kivonását ciprusról.

a török-görög viszony egyéb vonatkozásairól szólva, papandreu kijelentette, hogy a görögök barátságra és békés együttműködésre törekednek a török néppel, de szó sem lehet arról, hogy görögország „területének egyetlen rögét is átengedné”, törökországnak.

a két ország évek óta vitatkozik eredménytelenül az égei-tenger egyes részeinek hovatartozásáról.

a görög területen lévő négy amerikai katonai támaszpont jövőjével foglalkozó, május második felében folytatódó görög-amerikai tárgyalásokkal kapcsolatban papandreu azt mondta, hogy nem akarja „kenyértörésre vinni a dolgot”, az egyesült államokkal, de vannak pontok, amelyekben kormánya nem engedhet, mert a támaszpontok „nem szolgálják görögország nemzeti érdekeit”, megismételte, hogy a tárgyalásokon időrendet kell megállapítani a támaszpontok későbbi felszámolására, és „arányosabb”, amerikai segítyről is egyezményt kell kötni. nem használhatók a támaszpontok görögországgal baráti viszonyban lévő országok elleni támadásra sem - mondta a görög miniszterelnök.

ankara, 1983. május 14. /ap/ - a török külügyminisztérium szóvivője szombaton „kiegensúlyozatlannak és egyoldalunak”, nevezte az ensz-közgyűlés pénteki, ciprusról szóló határozatát, amelynek - török értékelés szerint - sem politikai, sem jogi következményei nem lehetnek a ciprusi probléma megoldásában.

a külügyminisztériumi szóvivő nyilatkozata szerint a határozat „eltorzítja a ciprusi valóságot, és lehetővé teszi, hogy a ciprusi görögök vezetői kikerüljék az érdemi tárgyalásokat”, mindez „előre megjósolhatóan következményekhez vezethet”, - mondotta a szóvivő, de e „következmények”, jellegét nem részletezte.

Nw

ciprus török többségű északi részét 1974-ben szállta meg a török hadsereg, miután az akkori görög katonai junta ösztönzésére puccskísérltet történt a szigetországban, amelynek végső célja állítólag ciprusnak görögországhoz csatolása lett volna. a görög junta még abban az évben megbukott, s azóta a görög polgári demokratikus kormányok többször hitet tettek ciprus függetlensége mellett.

19.45 140583 2612

--

sk0045 4 300 mtik1051

hu jao-pang jugoszláviában

belgrád, 1983. május 14. /mti/ - a kedd óta hivatalos baráti látogatáson jugoszláviában tartózkodó hu jao-pang, a kínai kp kb főtitkára a szombati napot is szlovéniában töltötte. látogatása befejezése előtt brioni szigetén az esti órákban megtartotta zárómegbeszéléseit mitja ribicsiccsel, a jksz kb elnökségének elnökével.

kd pi

19.55 140583 0377

--

sk0046 4 230 mtik1052

kiegészítés az mtik 1047-es számú hirhez /arhipov/

uj-delhi, 1983. május 14. /taszsz/ - a szovjetunió uj-delhi nagykövetségén szombaton ebédet adtak a szovjet-indiai kormányközi bizottság társelnökei - ivan arhipov, a szovjet miniszterelnök első helyettese és naraszimha rao indiai külügyminiszter tiszteletére.

az ebéden elhangzott pohárköszöntőkben arhipov és naraszimha rao méltatták a szovjetunió és india barátságát, kifejezték azt a reményüket, hogy a két ország együttműködése a jövőben is fejlődik, kapcsolataik tovább mélyülnek.

pn pi

20.04 140583 0571

Nw

--

sk0047 4 300 mtik1053

frangié—interju

moszkva, 1983. május 14. /mti/ - izrael, amely libanon déli részének megszállásával lőtávolságba került damaszkuszhoz, háborút készít elő sziria ellen, s az arab országok elleni agresszió hidfőállásává igyekszik változtatni libanont - mondotta szoliman frangié volt libanoni államfő abban az interjuban, amelyet szombat este adott közre a szovjet televízió.

frangié kijelentette: izrael azzal az ürüggyel tört be libanonba, s foglalta el az ország területének jelentős részét, hogy meg akarja védelmezni északi határát a palesztinaiak ellen. most viszont az egyesült államok segítségével igyekszik rákényszeríteni libanonra azokat a feltételeket, amelyekhez csapatai kivonását köti. shultz amerikai külügyminiszter többször járt libanonban, ugymond, közvetítőként, valójában azonban azért, hogy nyomást gyakoroljon libanonra.

már a libanoni agresszió is az egyesült államok támogatásával és tudtával következett be - s lehetővé tette a közvetlen amerikai jelenlétet libanon területén -, s most az egyesült államok további támogatást nyújt izraelnek, sok száz millió dollár értékű új, korszerű fegyverrel látja el izrael hadseregét.

„meggyőződése, hogy az agresszor elleni harcban, libanon függetlenségének és szuverenitásának biztosításában a libanoni nép erejére, s a testvéri arab országok, mindenekelőtt sziria segítségére kell támaszkodnunk, - mondotta végezetül szoliman frangié.

hj/dj pi

20.12 140583 1451

Nuv

--

sk0048 4 800 mtik1055

mai külpolitikai hireink tartalomjegyzéke sk0001-sk0034-ig

budapest, 1983. május 14. /mti/

sk0001 willy brandt kohl moszkvai utjáról
 sk0002 tippeljen száraz időre!!!...
 sk0003 tanaka
 sk0004 portugália - új párt?
 sk0005 etna - robbantás
 sk0006 brit pártvezérek nyilatkozatai
 sk0007 kínai belpolitika
 sk0008 tanrobotok
 sk0009 rövid hírek - new york: winston - kitüntetés
 bukarest: florakis - ceausescu
 washington: martinez - kegyelem
 panamaváros: szárazság

sk0010 közel-keleti hírek
 sk0011 ensz - nicaragua
 sk0012 ensz - hollai
 sk0013 nicaragua
 sk0014 kuba - emberi jogok
 sk0015 thaiföldi provokációk
 sk0016 egk - külügyminiszteri /1.rész/
 sk0017 egk - külügyminiszteri /2.rész/
 sk0018 ausztrália - háborús veteránok
 sk0019 sziria-libanon-izrael 1.
 sk0020 sziria-libanon-izrael 2.
 sk0021 nin-cikk illyés gyuláról
 sk0022 kábitószer - egyiptom
 sk0023 vsz - krasznaja zvezda
 sk0024 mszmp-üdvözlét a dán kp kongresszusán
 sk0025 a közös piac külügm. tanácskozása
 sk0026 szovjet delegáció genfben
 sk0027 mubarak 1.
 sk0028 mubarak 2.
 sk0029 rövid hírek - róma: amerikai alakulatok comisoban
 sk0030 „békehét”, a szu-ban peking: kina-lesotho
 sk0031 összeesküvés
 sk0032 lengyel helyzetkép /2.rész/
 sk0033 lengyel helyzetkép /3.rész/
 sk0034 lengyel helyzetkép /1.rész/

20.22 /dj 140583 1529

Nuv

--

